

Základní škola a Mateřská škola Rosovice

262 11 Rosovice, okres Příbram

Dodatek ke školnímu vzdělávacímu programu
pro předškolní vzdělávání

„Vše souvisí se vším“

**„Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí
českého jazyka“**

Dodatek nabývá platnost 1. 9. 2022

Dodatek nabývá účinnost 1. 9. 2022

Dodatek je závazný pro všechny zaměstnance MŠ a zákonné zástupce dětí

Základní škola a Mateřská škola Rosovice

262 11 Rosovice, okres Příbram

Zajištění průběhu vzdělávání dětí se SVP se doplňuje o novou podkapitulu, která zní:

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Do Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV) byla začleněna nová část týkající se poskytování jazykové podpory dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka (nová podkapitola 8.4). Změna v RVP PV byla provedena v návaznosti na vyhlášku č. 271/2021 Sb., která je platná od 14. července 2021 a kterou se mění vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání. Novelizace se týká poskytování jazykové přípravy v předškolním vzdělávání. Účinnost této vyhlášky je od 1. září 2021.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní zapojit se do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Mateřská škola již nyní poskytuje dětem s nedostatečnou znalostí češtiny jazykovou podporu v rámci běžné činnosti, při které dochází díky kontaktu dětí mezi sebou a kontaktu s učiteli přirozeně ke vzdělávání v češtině. Děti se nejlépe učí jazyk přirozenou cestou kontaktem s vrstevníky a nadměrné vyčleňování dětí ze známého prostředí jim neprospívá. Nový systém jazykové přípravy je pak určitou nadstavbou a větším zacílením na vzdělávání dětí cizinců v češtině.

Podpurným metodickým materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, které lze využívat ať již v rámci jazykové přípravy v povinném předškolním vzdělávání, tak i při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy (<https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vzdelavani-zaku-cizincu>).

Hlavní cílovou skupinou pro poskytování jazykové přípravy jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání bez ohledu na délku jejich pobytu v ČR. Organizace jazykové přípravy se liší s ohledem na zastoupení cizinců v povinném předškolním vzdělávání. Vycházíme z toho, že v případě počtu 4 a více dětí cizinců již není možné se jim v rámci vzdělávání ve třídě dostatečně individuálně věnovat a poskytovat jim dostatečnou jazykovou přípravu, a proto je třeba zřídit skupinu/y pro jazykovou přípravu. Pokud má mateřská škola v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání 1 až 3 děti cizince v povinném předškolním vzdělávání, bude jim poskytována individuální jazyková podpora v rámci běžných vzdělávacích činností. V případě, že se jedná o mateřskou školu s větším zastoupením cizinců (tj. 4 a více dětí-cizinců v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání) v povinném předškolním vzdělávání, zřizuje ředitel mateřské školy skupinu/y pro jazykovou přípravu v souladu s § 1e vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Základní škola a Mateřská škola Rosovice

262 11 Rosovice, okres Příbram

Škola má povinnost poskytovat jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v rozsahu jedné hodiny týdně. Tato hodina týdně bude rozdělena do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Do této hodiny se nezapočítávají přesuny dětí do skupiny apod. Do skupiny mohou být na základě posouzení potřebnosti ředitelem školy zařazeny i jiné děti, které mají prokazatelně obdobné integrační potřeby jako děti cizinci (mladší, s českým občanstvím apod.), a to i do vyššího počtu než osm dětí, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy dětí cizinců.

Se zajištěním jazykové přípravy těchto dětí je pověřena vedoucí učitelka MŠ Kateřina Petáková.

Cizinec v naší škole

Před samotným nástupem dítěte do mateřské školy je nezbytné:

- plánování systému komunikace s rodiči dítěte
- připravení pomůcek pro zkvalitnění výuky
- připravit dětský kolektiv na nástup cizince do jejich skupiny (například poznávání kultury, zajímavostí rodné země dítěte.....)
- na třídní schůzce informovat rodiče ostatních dětí, že do školy, třídy dochází děti cizinců

První dny v mateřské škole v novém prostředí může být rodič přítomen s dítětem ve třídě a společně mohou pozorovat, co se ve škole děje. Adaptace by měla probíhat opravdu pozvolně tak, aby nedocházelo k přetěžování dítěte. Rodič může komentovat činnosti, které probíhají, a dítě by se do nich mělo postupně začleňovat. Fázi postupného osamostatňování neuspěchat, záleží na osobnosti dítěte i možnostech rodičů.

Zpočátku používáme především nonverbální komunikaci (gesta, mimiku, dotyky, komunikační obrázky, názorné ukázky a předvedení požadovaných činností).

Při verbální komunikaci používáme nejjednodušší slova, věty a větná spojení - vše doplňujeme výraznými gesty. Mluvíme pomalu, plynule, snažíme se dělat pauzy na konci vět a kontrolovat odezvu, použít i kartičky se základními pojmy, které se během dne často opakují (např. režim dne, jídlo, oblečení, sebeobsluha,...).

V průběhu celého dne sledovat reakce dítěte, zda rozumí. První slova, která budeme používat, jsou: prosím, děkuji, dej. Stále rozšiřujeme slovní zásobu (auto - nové, modré, moje,..).

Požadujeme verbální odpovědi, ale nevynucujeme si je. Vícekrát opakujeme věci, popisujeme, co děláme. Vždy však stručně a jednoduše. Denní program v mateřské škole je většinou ustálený. Můžeme tedy používat vizualizaci denního programu

Základní škola a Mateřská škola Rosovice

262 11 Rosovice, okres Příbram

pomocí piktogramů (<https://www.inkluzivniskola.cz/zdroje-inspirace/strukturovane-uceni>). Dítě by mělo mít v mateřské škole své místo, kde by si mohlo odpočinout, bez toho, aniž by s ním někdo komunikoval. Zde by mělo svou hračku, knihu, apod..

Pravidla komunikace dítětem:

Začínáme komunikovat pozvolna, poskytujeme dítěti dostatek příležitostí pro zapojení do her. Snažíme se ho zapojovat do všech činností, ale nenutíme.

Používáme komunikační kartičky a demonstrační obrázky.

Každé verbální sdělení doprovázíme dostatkem neverbálních prostředků.

Ověřujeme si, že dítě gestikulaci chápe.

Zpočátku používáme stále stejné slovní obraty. Podporujeme vzájemnou komunikaci a interakci mezi vrstevníky. Děti s OMJ (s odlišným mateřským jazykem) neznají spoustu běžných českých her - pomáháme s pochopením a začleněním.

Učitelka pomáhá při řešení rizikových situací, zastává roli prostředníka.

Využíváme metod dramatizace a poskytujeme dostatek čtenářských příležitostí.

Poskytujeme příležitosti k jazykovému projevu (nápověda, skupinová práce, variabilita aktivit). Zvyšujeme očekávání (požadujeme verbální odpověď). Každé sdělení upřesňujeme a rozšiřujeme.

Fáze adaptace dítěte s OMJ:

I. fáze - PASIVNÍ FÁZE - dítě je potichu, odposlouchává od dětí, učitelek

II. fáze - tzv. MEZIJAZYK - zkracování, zhušťování vět (např.: Maminka přijít.) - opravujeme nenásilnou formou, zopakujeme větu, ale správně, případně něčím doplníme.

Délku procesu učení novému jazyku ovlivňuje spousta věcí a okolností - předpoklady dítěte, odlišnost českého jazyka od mateřského jazyka dítěte, míra podpory ze strany rodiny a mateřské školy, případně okolí dítěte. Základním principem a zásadou je, že slovíčka prezentujeme podle témat a pokud možno je prezentujeme s obrázky.

Kombinací tří postupů:

1) zacílená jazyková podpora v malých skupinách

2) fixování naučeného při běžných aktivitách v mateřské škole

3) podpora mateřského jazyka za pomoci rodiny

Činnosti formou nabídky - nenutit, komunikace formou piktogramů, obrázků, pantomimy, názorných pomůcek (dle potřeby lze takto zpočátku komunikovat i s rodiči), při rozšiřování aktivní slovní zásoby dítěte se zaměřujeme, aby dítě pojmu

Základní škola a Mateřská škola Rosovice

262 11 Rosovice, okres Příbram

stoprocentně rozumělo, vždy si to musíme zpětně ověřit (jedná se zejména o zaběhnuté fráze, slovní spojení, ironii, slova zlidovělá a slangová).

Pokud to situace umožňuje, zařazujeme alespoň dvě děti stejné národnosti nebo etnika do jedné třídy.

Kolektivně s celou skupinou dětí můžeme vyhledávat v knihách, médiích a na obrázcích informace o tom, odkud cizinec pochází.

Vzájemná komunikace pedagogů, asistenta a ostatního personálu:

Prioritně probíhá mezi pedagogy dané třídy, a to ideálně denně. Personál školy je o postupu a vývoji integrace dítěte s OMJ informován na společných poradách nebo individuálně dle potřeby nebo na základě vlastní snahy o získání informací.

Wellbeing v naší mateřské škole

Přejeme si, aby z dětí vyrostli dospělí lidé "do nepohody", kteří se nezáleknou překážek a dokáží unést psychickou i fyzickou zátěž. Síla takových lidí však tkví v tom, že si i přes náročné vnější okolností, dokáží udržet určitou míru vnitřní pohody. Vědí, jaké to je být spokojený sám v sobě, a umí z těchto vnitřních zdrojů čerpat.

Termín wellbeing se objevuje ve vzdělávací Strategii 2030+ a propíše se do velké revize RVP ZV. Rámcový program pro předškolní vzdělávání s termínem wellbeing nepracuje, nicméně zmiňuje, že má předškolní vzdělávání podporovat pohodu dítěte: *"Jeho úkolem je proto rozvíjet osobnost dítěte, podporovat jeho tělesný rozvoj a zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu."*

Nejdříve je potřeba pamatovat na naplnění základních fyziologických potřeb dítěte, ale také na potřebu bezpečí a přijetí (je velice důležité, aby dítě úspěšně prošlo adaptací). V případě dětí s OMJ je třeba dbát na základní porozumění (např. prostřednictvím komunikačních kartiček). Až když má dítě v mateřské škole naplněné potřeby, může rozvíjet své vývojové kompetence.

Základní škola a Mateřská škola Rosovice

262 11 Rosovice, okres Příbram

Elektronické kontakty

Metodickou podporu školám poskytují [krajská centra podpory Národního pedagogického institutu ČR](#). Mimo jiné nabízí školám metodickou pomoc, vzdělávací programy, bezplatné služby adaptačních koordinátorů a tlumočnicků.

[Inkluzivní škola](#) – web se spoustou užitečných informací. Najdete zde mimo jiné [Jazykovou diagnostiku pro děti v MŠ a nečtenáře](#).

[META – společnost pro vzdělávání mladých migrantů](#)

[Portál podpory pedagogických pracovníků vzdělávajících děti cizince](#)

[Děti s odlišným mateřským jazykem v mateřských školách](#) – metodická příručka

[Nečtu, nepíšu, učím se česky](#) – pracovní sešit

[Začleňování dětí s OMJ do MŠ](#) – příklady dobré praxe

[KIKUS](#) – metodika výuky jinojazyčných dětí v MŠ

[Adaptační koordinátoři do škol](#) – podpora dítěti cizinci při jeho adaptaci na nové kulturní prostředí a odlišné životní podmínky.

[Překladatelské a tlumočnické služby](#)

V Rosovicích dne 30. 8. 2022

Zpracovala: Mgr. Veronika Procházková
ředitelka školy